

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia
Biblioteca del Patrimoni Cultural

4045

Memòria de consolidació arqueològica. Poblats Ibèric de Sant Sebastià de la Guarda

Antoni Rojas Rabaneda

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX.

1. Fitxa tècnica del jaciment.....	p.3
2. Situació geogràfica.....	p.6
3. El context arqueològic del jaciment.....	p.8
4. Història de la investigació.....	p.10
5. Objectius i Mètode.....	p.12
6. Actuació.....	p.14
7. Bibliografia.....	p.15
8. Planimetria.....	p.19
9. Fotografia.....	p.20
10. Index de fotografies.....	p.23

1. FITXA TÈCNICA DEL JACIMENT

Nom: Sant Sebastià de la Guarda.

Municipi: Palafrugell.

Comarca: Baix Empordà.

Accés: Fàcil, per carretera asfaltada des de Palafrugell fins a l'èmita, torre i hostatgeria de Sant Sebastià de la Guarda.

Latitud Nord: 41° 54' 47''

Latitud Est: 3° 12' 19''

Altitud: 165-175 m. s.n.m.

Tipus de jaciment: Assentament ibèric.

Cronologia: ss. VI-I a.C.

Estat de conservació: Irregular. La banda nord del jaciment és la més ben conservada. La part central i sud ha estat afectada per construccions realitzades a partir de mitjans del s. XIV.

Actuacions realitzades: L'existència del poblat era ja coneguda als anys seixanta. Tanmateix, no va ser fins l'any 1984 que es van iniciar les primeres intervencions arqueològiques. Així, es van portar a terme un total de quatre campanyes que es varen perllongar fins l'any 1987. Les excavacions es va desenvolupar bàsicament en el sector situat just al davant de l'Oratori de Sant Baldiri. Aquests treballs es van desenvolupar en un espai petit consistent en dues cales. Es posaren al descobert restes d'habitacions de planta rectangular i una gran quantitat de material arqueològic. Per altra banda, entre els anys 1993 i 1995 es van portar a terme unes intervencions d'urgència a la zona de l'antiga hostatgeria ubicada a la muntanya. Aquestes intervencions van documentar un conjunt de sitges i diverses estructures ibèriques.

L'any 1998 l'Ajuntament de Palafrugell i l'Institut del Patrimoni Cultural de la UdG van reanudar la recerca arqueològica a través d'excavacions programades. Els treballs realitzats en cinc campanyes, fins l'any 2002, s'han centrat en la meitat nord del poblat.

Descripció: Així, en aquesta zona s'ha localitzat una filera de cases situades al costat nord-oest. Aquests edificis es combinen amb altres elements de l'activitat quotidiana del poblat com forns, llars, sitges per guardar cereal, etc. També s'ha realitzat una adequació de les restes arqueològiques descobertes amb la intenció de que puguin ser visitades i siguin entenedores pel públic en general.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA DEL JACIMENT

AGUSTÍ, B., BURCH, J. i LLINÀS, J. "Les sitges ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 17, 1998, p. 43-58.

BADIA J. L'arquitectura medieval de l'Empordà, I. El Baix Empordà. Girona, 1977.

BADIA, J. "Dues esteles ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Llafranc, Palafrugell)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 7, 1998, p. 5-14.

BARTI A., PLANA R. "Noves aportacions a l'estudi del jaciment romà de Llafranc", Cypsela, VII, pp. 137-146 (1989a).

BARTI A., PLANA R. "Sant Sebastià i Llafranc: dos exemples del poblament antic al terme de Palafrugell", Palacio Frugelli, 1, pp. 36-44 (1989b).

BURCH, J., NOLLA J.M^a, PALAHÍ, LL., ROJAS, A. i SAGRERA, J.,

"Poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanyes 1998-1999", Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, 2000, p. 92-95.

BURCH, J; SAGRERA, J; ROJAS, A. "El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda. Campanyes 2000-2001". Sisenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, Sant Joan de les Abadesses. 2002. p.115-120.

ESTEBA, Q. i DEHESA, R. "Excavació d'un conjunt de sitges al far de Sant Sebastià (Palafrugell-Baix Empordà)", Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, 2000, p.106-107.

LLINÀS J. "Intervenció d'urgència al poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", II Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, Torroella de Montgrí, 1994, pp. 57-62.

LLINÀS J. "Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Intervenció de 1994-1995". III Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona, Santa Coloma de Farners (la Selva), 1996.

NOLLA J.M., CASAS J. Carta arqueològica de les comarques de Girona. El poblament d'època romana al N.E. de Catalunya. C.I.A.G., Girona, 1984.

PIERA, V.; TORROELLA, M. El santuario de San Sebastián. Reseña histórico descriptiva, Girona 1881.

ROJAS, A. "El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanyes d'excavació 1998-2000". Treball de Recerca de Doctorat. Universitat de Girona, 2001 (Inèdit).

ROJAS, A. "El poblat de Sant Sebastià de la Guarda. Una mostra de la

cultura ibèrica a la costa empordanesa". Revista d'Història Universitària (RHA) Núm 1. 2002.

TRIAS, G. "Cerámicas griegas de la Península Ibérica". The William L. Brant Foundation. Monografias sobre cerámicas hispánicas. Valencia 1967.

2. CARACTERÍSTIQUES GEOGRÀFIQUES DE LA MUNTANYA DE SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA I EMPLAÇAMENT DEL JACIMENT IBÈRIC.

A l'est de Palafrugell, fent de separació dels nuclis de Llafranc i Tamariu, s'aixeca la muntanya de Sant Sebastià de la Guarda. El cap de Sant Sebastià està situat al sud del massís de Begur i forma part de la Serralada litoral Catalana, igual que el bloc de les Gavarres, del qual està separat pel corredor de Palafrugell.

El poblat ibèric es troba situat al cim d'aquesta muntanya i té el seu emplaçament en el punt més alt. L'alçada, 165-170 metres sobre el nivell del mar, i la topografia suposaven una excel·lent defensa natural, gràcies als altíssims cingles que cauen sobre el mar i als forts pendents que condueixen a Llafranc.

cultura ibèrica a la costa empordanesa". Revista d'Història Universitària (RHA) Núm 1. 2002.

TRIAS, G. "Cerámicas griegas de la Península Ibérica". The William L. Brant Foundation. Monografias sobre cerámicas hispánicas. Valencia 1967.

2. CARACTERÍSTIQUES GEOGRÀFIQUES DE LA MUNTANYA DE SANT SEBASTIÀ DE LA GUARDA I EMPLAÇAMENT DEL JACIMENT IBÈRIC.

A l'est de Palafrugell, fent de separació dels nuclis de Llafranc i Tamariu, s'aixeca la muntanya de Sant Sebastià de la Guarda. El cap de Sant Sebastià està situat al sud del massís de Begur i forma part de la Serralada litoral Catalana, igual que el bloc de les Gavarres, del qual està separat pel corredor de Palafrugell.

El poblat ibèric es troba situat al cim d'aquesta muntanya i té el seu emplaçament en el punt més alt. L'alçada, 165-170 metres sobre el nivell del mar, i la topografia suposaven una excel·lent defensa natural, gràcies als altíssims cingles que cauen sobre el mar i als forts pendents que condueixen a Llafranc.

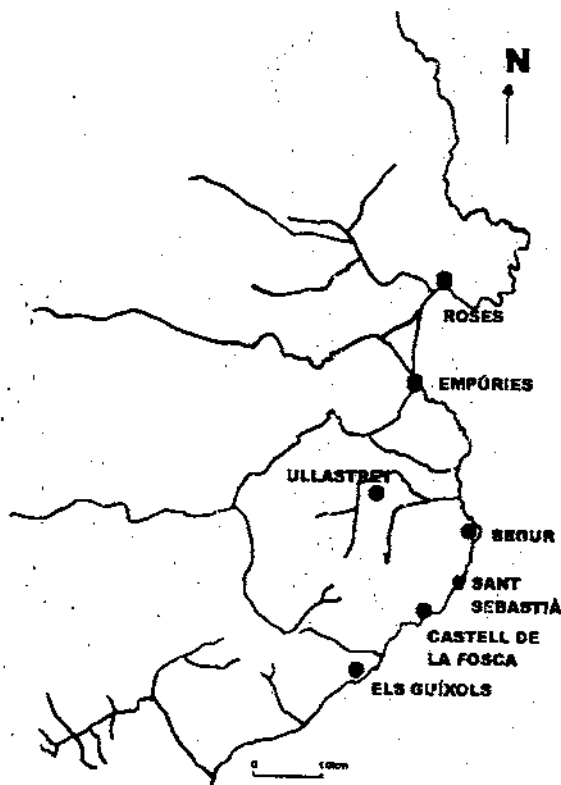

Fig. 1 Situació del poblat de Sant Sebastià en relació amb els jaciments més propers.

El lloc és especialment privilegiat des del punt de vista visual, factor que li dona una gran importància estratègica. Des de diferents punts de la muntanya s'obté una excel·lent perspectiva sobre el mar. Pel costats de migdia i, sobretot de llevant, els vessants són abruptes, cauen en vertical sobre el mar formant altíssims espadats. A ponent, la pendent és molt pronunciada, baixa vers la platja de Llafranc que s'arrecera als peus de la muntanya. En aquesta direcció la muntanya té un gran domini visual sobre la línia de costa fins a prop de Platja d'Aro, la plana fèrtil i estratègica del Corredor de Palafrugell i el vessant septentrional de les Gavarres. La zona més vulnerable del jaciment és la seva banda nord, on caldria situar hipotèticament la totalitat del sistema defensiu del poblat i on l'elevació del Massís de Begur constitueix l'única barrera visual significativa. Al mateix temps, els bons condicionaments topogràfics es combinaren amb els avantatges de la proximitat de zones aptes per al conreu i dels ports costaners, molt especialment el de Llafranc, als mateixos peus de la muntanya.

El tram de costa de Palafrugell, Palamós i Calonge ofereix un paisatge de gran contrast, amb alternança de relieus moderadament muntanyosos, petites esplanades i la mateixa línia de costa. La vegetació del tram costaner es caracteritza per la presència d'espècies mediterrànies meridionals. Cap a l'interior, els camps de cultiu ocupen la major part de les petites valls i conques que s'intercalen actualment amb algunes zones boscoses de pins i alzines.

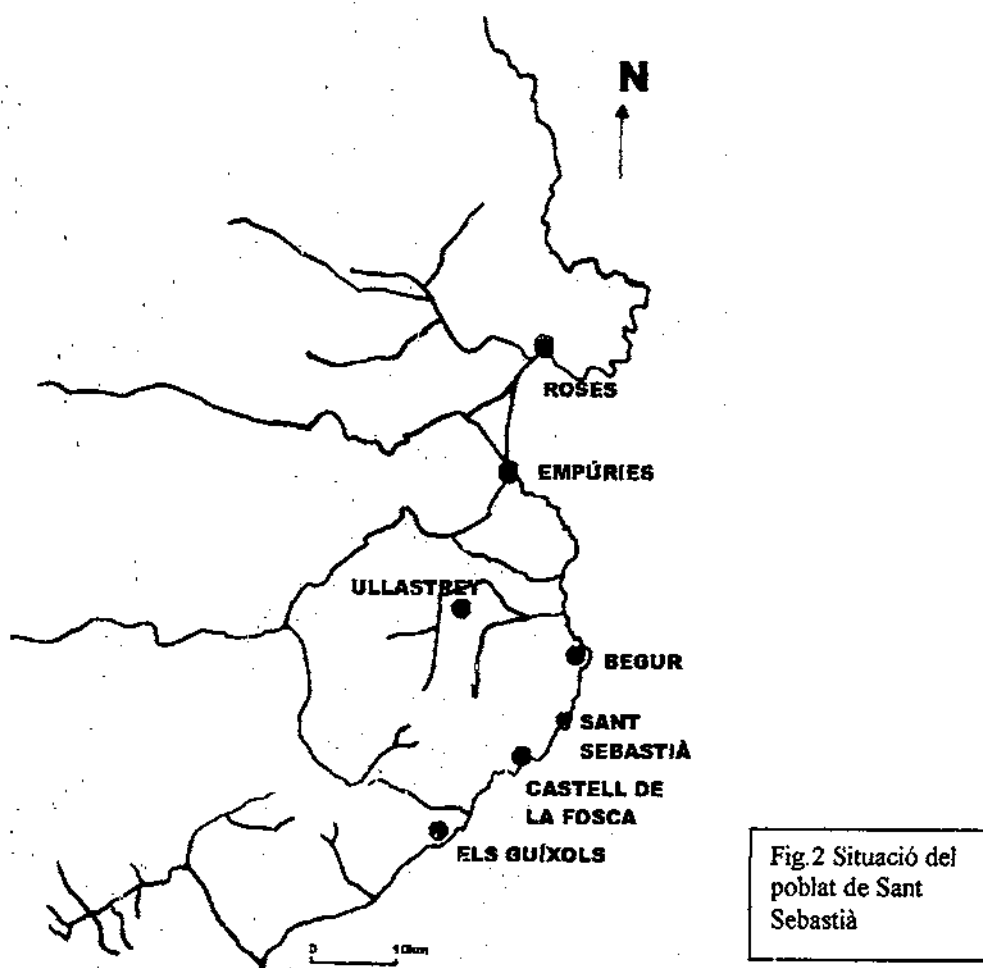
3. EL CONTEXT ARQUEOLÒGIC DEL POBLAT IBÈRIC

El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda, situat a ran de mar, l'hem de enquadrar en el context dels poblats ibèrics de costa de l'àrea empordanesa. Formaria part del territori dels indigets que actualment se situa entre la línia compresa entre les Alberes i la riera Tordera (Martín 1987, p. 19-33; Burch/Nolla 1998, p. 9-23). Els plantejaments historiogràfics actuals semblen donar per assumida la ubicació de la tribu dels indigets dins del territori del nord-est de Catalunya, tal i com indiquen diversos autors antics (Aviè, vv. 523, 525, 527, 533, i 559); (Estrabó III, 4, I, i III, 4, 8.); (Plini el Vell, 3, 22). És lògic, doncs, que tinguem constància d'hàbitats ibèrics a diversos punts del territori de l'actual Palafrugell.

El tram de costa de Palafrugell, Palamós i Calonge ofereix un paisatge de gran contrast, amb alternança de relleus moderadament muntanyosos, petites esplanades i la mateixa línia de costa. La vegetació del tram costaner es caracteritza per la presència d'espècies mediterrànies meridionals. Cap a l'interior, els camps de cultiu ocupen la major part de les petites valls i conques que s'intercalen actualment amb algunes zones boscoses de pins i alzines.

3. EL CONTEXT ARQUEOLÒGIC DEL POBLAT IBÈRIC

El poblament ibèric de Sant Sebastià de la Guarda, situat a ran de mar, l'hem de enquadrar en el context dels poblaments ibèrics de costa de l'àrea empordanesa. Formaria part del territori dels indigets que actualment se situa entre la línia compresa entre les Alberes i la riera Tordera (Martín 1987, p. 19-33; Burch/Nolla 1998, p. 9-23). Els plantejaments historiogràfics actuals semblen donar per assumida la ubicació de la tribu dels indigets dins del territori del nord-est de Catalunya, tal i com indiquen diversos autors antics (Aviè, vv. 523, 525, 527, 533, i 559); (Estrabó III, 4, I, i III, 4, 8.); (Plini el Vell, 3, 22). És lògic, doncs, que tinguem constància d'hàbitats ibèrics a diversos punts del territori de l'actual Palafrugell.

D'aquests jaciments tenim molt poca informació degut a la manca d'excavacions arqueològiques i a la seva desaparició motivada pel creixement urbanístic. Disposem d'algunes dades, per exemple, de restes arqueològiques d'època ibèrica al jaciment de Ses Artigues, arran de mar, en el sector caellenc del Golfet i ja al·ludit per Pella i Forgas (Pella i Forgas 1888, p. 328). Quatre nuclis ibers més modestos també han estat localitzats al Golfet (un quilòmetre al sud de Ses Artigues), al camí de cap Roig, al Puig Rodó i al Puig d'en Pela.

A banda del poblat de Sant Sebastià trobem a la mateixa línia de costa empordanesa els següents hàbitats ibèrics: el de Castell de la Fosca de Palamós (segles VI a II a.C.) (Pericot 1944, p. 317-318; Casas, 1979; Nolla/Palahí/Burch 1998, p. 59-78), el de Castell de Begur (Pericot 1942, p. 232-235), i el del Fortim de Sant Feliu (segles IV a.C. a I d.C.)

(Nolla/Esteva/Aicart 1994, p. 45-116). En general, tots ells són poblats situats a poca distància de l'hàbitat de Sant Sebastià. Tot i no estar a la mateixa costa també trobem alguns poblats que estan situats en alçades properes, com Castell Barri de Calonge (Oliva 1947,) o Montbarbat de Lloret de Mar (AA.VV. 1996,; Burgueño/Vilà 1996, p.55-84; Vilà i altres, 1996^a, p. 65-75; 1996b, p. 20-21; 1998, p. 80-83). Finalment, i més cap el sud, esmentem el de Turó Rodó de Lloret, en curs d'excavació, el de Puig Castellet al mateix municipi (Pons i altres, 1984) i el de la Vila Vella de Tossa de Mar.

Tal i com hem pogut comprovar, els poblats més propers a Sant Sebastià coincideixen força en les seves cronologies. El poblat de Castell de Palamós té una existència documentada des del segle VI aC. fins el canvi d'era. Per altra banda, el poblat dels Guixols tindria els seus orígens a partir del segle IV aC. i allargaria la seva activitat fins al segle I dC. (Nolla/Esteva/Aicart 1989, p.68-69). Per altra banda, aquests poblats presenten similituds evidents ja que estan situats, exceptuant Castell Barri, arran de mar, a prop d'una cala relativament gran a un costat i una cala petita a l'altra que els serveix de port natural (Burch 1996^a, p. 43); fortament defensats per penya segats i en els punts més febles per muralles; presència de petites planes ben regades per una o varies rieres amb cursos d'aigua de tipus estacional (com la riera de Tossa) (Burch 1996^a, p. 44) i amb bones comunicacions amb altres zones o poblats.

4. HISTÒRIA DE LA INVESTIGACIÓ

L'existència del poblat era ja coneguda als anys seixanta. Els primers indicis de l'existència del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda van sorgir gràcies al material ceràmic recollit en superfície i portats al museu de Palafrugell, (Badia 1977, p.235), (Nolla/Casas 1984, p.133). Gràcies a aquests treballs es va poder comprovar que el material ceràmic indicava clarament l'existència d'un hàbitat d'època ibèrica al cim de la muntanya. Per altra banda, alguns esllavissaments de terres en els marges dels camins

(Nolla/Esteva/Aicart 1994, p. 45-116). En general, tots ells són poblats situats a poca distància de l'hàbitat de Sant Sebastià. Tot i no estar a la mateixa costa també trobem alguns poblats que estan situats en alçades properes, com Castell Barri de Calonge (Oliva 1947,) o Montbarbat de Lloret de Mar (AA.VV. 1996.; Burgueño/Vilà 1996, p.55-84; Vilà i altres, 1996^a, p. 65-75; 1996b, p. 20-21 ; 1998, p. 80-83). Finalment, i més cap el sud, esmentem el de Turó Rodó de Lloret, en curs d'excavació, el de Puig Castellet al mateix municipi (Pons i altres, 1984) i el de la Vila Vella de Tossa de Mar.

Tal i com hem pogut comprovar, els poblats més propers a Sant Sebastià coincideixen força en les seves cronologies. El poblat de Castell de Palamós té una existència documentada des del segle VI aC. fins el canvi d'era. Per altra banda, el poblat dels Guíxols tindria els seus orígens a partir del segle IV aC. i allargaria la seva activitat fins al segle I dC. (Nolla/Esteva/Aicart 1989, p.68-69). Per altra banda, aquests poblats presenten similituds evidents ja que estan situats, exceptuant Castell Barri, arran de mar; a prop d'una cala relativament gran a un costat i una cala petita a l'altra que els serveix de port natural (Burch 1996^a, p. 43); fortament defensats per penya segats i en els punts més febles per muralles; presència de petites planes ben regades per una o varies rieres amb cursos d'aigua de tipus estacional (com la riera de Tossa) (Burch 1996^a, p. 44) i amb bones comunicacions amb altres zones o poblats.

4. HISTÒRIA DE LA INVESTIGACIÓ

L'existència del poblat era ja coneguda als anys seixanta. Els primers indicis de l'existència del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda van sorgir gràcies al material ceràmic recollit en superfície i portats al museu de Palafrugell, (Badia 1977, p.235), (Nolla/Casas 1984, p.133). Gràcies a aquests treballs es va poder comprovar que el material ceràmic indicava clarament l'existència d'un hàbitat d'època ibèrica al cim de la muntanya. Per altra banda, alguns esllavissaments de terres en els marges dels camins

deixaven entreveure indicis clars d'estructures arquitectòniques. D'aquest període anterior a la pràctica d'excavacions arqueològiques destaca la troballa de dues esteles amb decoració de llances (Badia 1988, p. 5-14), (Rojas 2001, 12-17). La primera notícia publicada sobre l'existència del poblat data de l'any 1966, amb un breu comentari, dins d'un article sobre troballes romanes de Llafranc (Badia 1966).

L'any 1984 es van iniciar les primeres intervencions arqueològiques al poblat de Sant Sebastià de la Guarda. Es van portar a terme un total de quatre campanyes que es varen perllongar fins l'any 1987. Els primers treballs van anar enfocats a delimitar la zona arqueològica a través d'una sèrie de sondeigs a diferents punts del replà i vessants de la muntanya. Les excavacions es van desenvolupar bàsicament en el sector situat just al davant de l'Oratori de Sant Baldiri. Es va excavar una superfície aproximada de 460 metres quadrats repartits en dues cales veïnes. Es posaren al descobert un total de cinc habitacions de planta rectangular i una gran quantitat de material arqueològic que s'estenia cronològicament des del segle VI aC. fins al final del segle II aC. (Barti/Plana 1989^a, p.138; Barti/Plana 1989b, p.39). Aquestes intervencions van servir bàsicament per obtenir una idea aproximada de la cronologia del poblat.

Les excavacions programades s'abandonaren l'any 1987 i la investigació de l'assentament de Sant Sebastià va quedar en l'oblit. Tanmateix, entre els anys 1993 i 1998 es van portar a terme excavacions d'urgència puntuals relacionades amb les reformes de l'antiga hostatgeria situada al cim de la muntanya de Sant Sebastià, just en l'emplaçament del poblat. Aquestes intervencions van aportar noves dades cronològiques i la documentació de restes d'habitacions i de diverses sitges a la part central del poblat.

L'estudi del poblat rep un fort impuls a partir de l'any 1998. Així, Entre els anys 1998 i 2001 l'Ajuntament de Palafrugell i la Universitat de Girona han portat a terme cinc campanyes d'excavacions arqueològiques programades al poblat ibèric (Rojas 2002, 71-74). En aquestes campanyes s'han documentat testimonis de diferents fases d'activitat que comprenen els

segles V i I a.C (Burch i altres 1998, 92-95), (Burch/Rojas/Sagrera 2002, 115-120). A la banda nord del poblat s'ha pogut documentar part d'una filera de cases i un conjunt de sitges que funcionaren des del mitjàns del s. IV a.C. fins al primer quart del s. II a.C. En aquestes campanyes s'han documentat diversos testimonis que pertanyen al segle V a.C. La major documentació la tenim, però, concentrada als segles IV-III a.C, moment en que es detecta la construcció de diversos habitatges i el funcionament d'un conjunt de sitges. En les darreres campanyes, sobretot la que es va portar a terme l'estiu del 2002, s'ha pogut localitzar materials en contextos tancats que pertanyen a la primera meitat i últim quart del s. II a.C., moment cronològic que ens interessa per aquesta reflexió sobre l'abandó del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda i l'establiment d'una estructura social i econòmica romana a Llafranc.

5. OBJECTIUS I MÈTODE.

5.1 Motivacions de la intervenció. Amb l'inici de campanyes d'excavació arqueològica programades al jaciment de Sant Sebastià es va decidir la necessitat de preservar les restes posades al descobert. Així amb la finalització de cada campanya s'analitzen aquelles estructures que presenten un mal estat de conservació amb l'objectiu de consolidar-les. La consolidació de les estructures formaria part d'una adequació general del jaciment. En aquesta actuació la estructura essencial era el forn adossat a l'edifici B. També s'han consolidat dues estructures de funció indeterminada i d'una importància secundària. La consolidació va ser encarregada a la empresa ARES s.c. dedicada a preservacions de jaciments i excavacions arqueològiques.

5.2 DESCRIPCIÓ DE LES ESTRUCTURES

5.2.1 EL FORN

Cal esmentar la presència d'un forn adossat a la paret sud-oest de l'edifici B. El podem definir com un forn de combustió tancada. És de forma circular però només es conserva la meitat del sòcol, la seva part est. L'altra part va quedar arrasada amb la construcció de la carretera esmentada.

segles V i I a.C (Burch i altres 1998, 92-95), (Burch/Rojas/Sagrera 2002, 115-120). A la banda nord del poblat s'ha pogut documentar part d'una filera de cases i un conjunt de sitges que funcionaren des del mitjans del s. IV a.C. fins al primer quart del s. II a.C. En aquestes campanyes s'han documentat diversos testimonis que pertanyen al segle V a.C. La major documentació la tenim, però, concentrada als segles IV-III a.C, moment en que es detecta la construcció de diversos habitatges i el funcionament d'un conjunt de sitges. En les darreres campanyes, sobretot la que es va portar a terme l'estiu del 2002, s'ha pogut localitzar materials en contextos tancats que pertanyen a la primera meitat i últim quart del s. II a.C., moment cronològic que ens interessa per aquesta reflexió sobre l'abandó del poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda i l'establiment d'una estructura social i econòmica romana a Llafranc.

5. OBJECTIUS I MÈTODE.

5.1 Motivacions de la intervenció. Amb l'inici de campanyes d'excavació arqueològica programades al jaciment de Sant Sebastià es va decidir la necessitat de preservar les restes posades al descobert. Així amb la finalització de cada campanya s'analitzen aquelles estructures que presenten un mal estat de conservació amb l'objectiu de consolidar-les. La consolidació de les estructures formaria part d'una adequació general del jaciment. En aquesta actuació la estructura essencial era el forn adossat a l'edifici B. També s'han consolidat dues estructures de funció indeterminada i d'una importància secundària. La consolidació va ser encarregada a la empresa ARES s.c. dedicada a preservacions de jaciments i excavacions arqueològiques.

5.2 DESCRIPCIÓ DE LES ESTRUCTURES

5.2.1 EL FORN

Cal esmentar la presència d'un forn adossat a la paret sud-oest de l'edifici B. El podem definir com un forn de combustió tancada. És de forma circular però només es conserva la meitat del sòcol, la seva part est. L'altra part va quedar arrasada amb la construcció de la carretera esmentada.

El forn està format per un sòcol de blocs de pedra i presenta un revestiment exterior de tova. Pel que fa a les seves dimensions tindria un diàmetre de 2'80m. Per la seva banda nord està adossat al mur 1029 de l'edifici B. Aquest fet ens indica que funciona en el mateix període que l'edifici.

El forn de Sant Sebastià devia presentar una volta elaborada amb tova si tenim en compte el revestiment exterior que presenta, delimitant una cambra de combustió tancada. La boca d'entrada al forn no ha estat localitzada i devia estar situada a la part oest. Aquest tipus de forn sol presentar dues cambres: inferior de combustió, per encabir el combustible, i de cocció o superior, on s'introduïa el producte que seria cuit.

FORN

ESTAT DE L'ESTRUCTURA ABANS DE LA CONSOLIDACIÓ. La part conservada d'aquest forn és la semicircumferència que forma el sòcol. Està fet per blocs de pedra irregulars lligats amb fang. Aquesta estructura presentava un bon estat de conservació però degut a la seva composició els blocs de pedra no estaven ben subjectats. Per tant l'estructura corria el perill d'experimentar una degradació progressiva.

5.2.2 ESTRUCTURA HABITACIÓ A1

A ponent de l'habitació A1 hi ha la presència d'una estructura fent angle en direcció oest. Forma part d'una possible habitació però que queda tallada per la carretera que porta de Palafrugell a la muntanya de Sant Sebastià de la Guarda.

ESTAT DE L'ESTRUCTURA ABANS DE LA CONSOLIDACIÓ. Aquesta estructura està formada per blocs de pedra lligades amb fang. Els blocs presentaven un estat poc consistent i requeria una consolidació per evitar la seva degradació.

5.2.3 ESTRUCTURA HABITACIÓ B1

Es tracta d'una estructura ovalada, de funció indeterminada situada a la part nord-oest de l'habitació B1. Està formada per blocs de pedra irregulars lligades amb fang. Sembla només una part del que devia ser l'estructura original.

ESTAT DE L'ESTRUCTURA ABANS DE LA CONSOLIDACIÓ. Els blocs de pedra poden saltar amb facilitat. No presenten una consistència forta per la qual cosa, tal com passa amb les altres estructures, requereix una ràpida consolidació per mantenir-la i conservar-la.

6. ACTUACIÓ REALITZADA.

6.1 Criteris de treball i actuació

Ares s.c. té el criteri sobre la consolidació d'estructures de mantenir el màxim possible la fidelitat del parament del mur, dotant-lo a més d'una presència forta i sòlida per evitar la degradació d'aquest.

El primer pas previ a l'inici de l'actuació va consistir en fotografiar cadascuna de les estructures per tenir documentat el seu estat de conservació. A banda de la utilitat documental també es pretenia tenir una referència gràfica per mantenir l'aspecte original del estructura.

En segon lloc caldrà detectar aquells blocs de pedra que no presenten un estat consistent. Un cop detectades cal treure-les del seu lloc i extreure tota la terra i altres elements (arrels, pedres petites, fragments ceràmics) que envolten el bloc de pedra amb l'objectiu de deixar neta la superfície per aplicar la pasta. Aquest procediment s'ha de repetir meticulosament amb cadascun dels blocs de pedra a consolidar. Per tant requereix una acurada i pacient feina prèvia a l'aplicació de la pasta que substituirà la terra. El següent pas va ser substituir la terra per morter amb la intenció de subjectar i donar solidesa a l'estructura. Per tant es van tornar a col·locar cadascun dels blocs extrets anteriorment.

5.2.3 ESTRUCTURA HABITACIÓ B1

Es tracta d'una estructura ovalada, de funció indeterminada situada a la part nord-oest de l'habitació B1. Està formada per blocs de pedra irregulars lligades amb fang. Sembla només una part del que devia ser l'estructura original.

ESTAT DE L'ESTRUCTURA ABANS DE LA CONSOLIDACIÓ. Els blocs de pedra poden saltar amb facilitat. No presenten una consistència forta per la qual cosa, tal com passa amb les altres estructures, requereix una ràpida consolidació per mantenir-la i conservar-la.

6. ACTUACIÓ REALITZADA.

6.1 Criteris de treball i actuació

Ares s.c. té el criteri sobre la consolidació d'estructures de mantenir el màxim possible la fidelitat del parament del mur, dotant-lo a més d'una presència forta i sòlida per evitar la degradació d'aquest.

El primer pas previ a l'inici de l'actuació va consistir en fotografiar cadascuna de les estructures per tenir documentat el seu estat de conservació. A banda de la utilitat documental també es pretenia tenir una referència gràfica per mantenir l'aspecte original del estructura.

En segon lloc caldrà detectar aquells blocs de pedra que no presenten un estat consistent. Un cop detectades cal treure-les del seu lloc i extreure tota la terra i altres elements (arrels, pedres petites, fragments ceràmics) que envolten el bloc de pedra amb l'objectiu de deixar neta la superfície per aplicar la pasta. Aquest procediment s'ha de repetir meticulosament amb cadascun dels blocs de pedra a consolidar. Per tant requereix una acurada i pacient feina prèvia a l'aplicació de la pasta que substituirà la terra. El següent pas va ser substituir la terra per morter amb la intenció de subjectar i donar solidesa a l'estructura. Per tant es van tornar a col·locar cadascun dels blocs extrets anteriorment.

Per evitar grans contrastos entre l'estat original dels murs i l'actuació moderna es va optar per dos tipus de procediment. Per una banda, en una part de les estructures es va tintar el morter amb un color terra. Tot i que els primers dies, després de la consolidació el color dels tint sol ressaltar molt, el pas del

L'actuació realitzada a les estructures del poblat de Sant Sebastià de la Guarda, doncs, ha permès els objectius fixats. S'ha evitat l'enderrocament de les estructures. S'ha frenat la degradació que estaven patint i se'ls hi ha donat una consistència que els protegeix de les inclemències meteorològiques i altres efectes com el pas humà per la zona.

MATERIALS: Per aquesta actuació de consolidació es farà servir terra del mateix jaciment. També es farà servir ciment blanc, calç blanca, calç groga i alguns tints per donar una tonalitat adequada.

FÓRMULA: Aquesta és la fórmula base sobre la qual es pot treballar multiplicant-la o dividint-la segons convingui:

- ¾ de Pòrtland blanc.
- 2/4 de calç blanca.
- 1/4 de calç groga.
- Sorra proporcional al portland i calç emprada.
- tints: siena (color torrat), sombra (fosc).

7. BIBLIOGRAFIA

AGUSTÍ, B., BURCH, J. i LLINÀS, J. "Les sitges ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 17, 1998, p. 43-58.

BADIA J. "Anforas romanas de Llafranc", Revista de Palafrugell, 6-7, 1966.

Per evitar grans contrastos entre l'estat original dels murs i l'actuació moderna es va optar per dos tipus de procediment. Per una banda, en una part de les estructures es va tintar el morter amb un color terra. Tot i que els primers dies, després de la consolidació el color dels tint sol ressaltar molt, el pas del

L'actuació realitzada a les estructures del poblat de Sant Sebastià de la Guarda, doncs, ha permès els objectius fixats. S'ha evitat l'enderrocament de les estructures. S'ha frenat la degradació que estaven patint i se'ls hi ha donat una consistència que els protegeix de les inclemències meteorològiques i altres efectes com el pas humà per la zona.

MATERIALS: Per aquesta actuació de consolidació es farà servir terra del mateix jaciment. També es farà servir ciment blanc, calç blanca, calç groga i alguns tints per donar una tonalitat adequada.

FÓRMULA: Aquesta és la fórmula base sobre la qual es pot treballar multiplicant-la o dividint-la segons convingui:

- 3/4 de Pórtland blanc.
- 2/4 de calç blanca.
- 1/4 de calç groga.
- Sorra proporcional al portland i calç emprada.
- tints: siena (color torrat), sombra (fosc).

7. BIBLIOGRAFIA

AGUSTÍ, B., BURCH, J. i LLINÀS, J. "Les sitges ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 17, 1998, p. 43-58.

BADIA J. "Anforas romanas de Liafranc", Revista de Palafrugell, 6-7, 1966.

BADIA J. L'arquitectura medieval de l'Empordà, I. El Baix Empordà. Girona, 1977.

BADIA, J. "Dues esteles ibèriques de Sant Sebastià de la Guarda (Llafranc, Palafrugell)", Estudis sobre temes del Baix Empordà, 7, 1998, p. 5-14.

BARBERÀ, J; NOLLA, J.M^a; MATA, E. La ceràmica grisa emporitana. Cuadernos de Arqueología 6. Barcelona, 1993.

BARTI A., PLANA R. "Noves aportacions a l'estudi del jaciment romà de Llafranc", Cypsela, VII, pp. 137-146 (1989a).

BARTI A., PLANA R. "Sant Sebastià i Llafranc: dos exemples del poblament antic al terme de Palafrugell", Palacio Frugelli, 1, pp. 36-44 (1989b).

BURCH, J. L'emmagatzematge de cereals en sitges d'època ibèrica al nord-est de Catalunya, Tesi doctoral, Universitat de Girona. Girona (Inèdita), 1996.

BURCH, J., NOLLA J.M^a., PALAHÍ, LL., ROJAS, A. i SAGRERA, J., "Poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanyes 1998-1999", Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, 2000, p. 92-95.

BURCH, J; SAGRERA, J; ROJAS, A. "El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda. Campanyes 2000-2001". Sisenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, Sant Joan de les Abadesses. 2002. p.115-120.

ESTEBA, Q. i DEHESA, R. "Excavació d'un conjunt de sitges al far de Sant Sebastià (Palafrugell-Baix Empordà)", Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, 2000, p.106-107.

LLINÀS J. "Intervenció d'urgència al poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà)", II Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, Torroella de Montgrí, 1994, pp. 57-62.

LLINÀS J. "Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Intervenció de 1994-1995". III Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona, Santa Coloma de Farners (la Selva), 1996.

LLINÀS, J. "L'excavació de l'any 1997 a Llafranc (Palafrugell, Baix Empordà)", IV Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona, Figueres, Baix Empordà, 1998.

NOLLA J.M., CASAS J. Carta arqueològica de les comarques de Girona. El poblament d'època romana al N.E. de Catalunya. C.I.A.G., Girona, 1984.

NOLLA, J.M., ESTEVA, LL., AICART, F. "El poblat ibèric dels Guixols", Estudis del Baix Empordà, núm.8, 1989, p. 45-116.

NOLLA, J.M.; PALAHÍ, LI.; BURCH, J., "L'abandonament de l'oppidum de Castell", Estudis del Baix Empordà, 17, 1998, p.59-78.

PIERA, V.; TORROELLA, M. El santuario de San Sebastián. Reseña histórico descriptiva, Girona 1881.

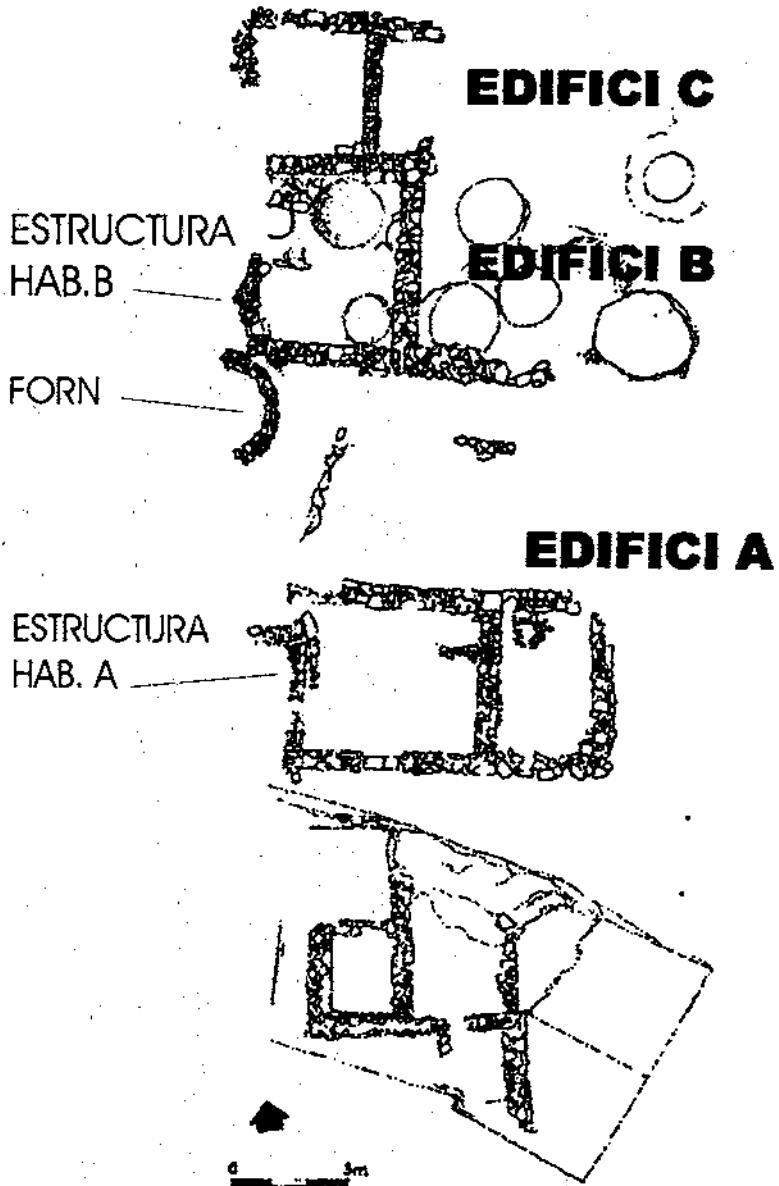
ROJAS, A. "El poblat ibèric de Sant Sebastià de la Guarda (Palafrugell, Baix Empordà). Campanyes d'excavació 1998-2000". Treball de Recerca de Doctorat. Universitat de Girona, 2001 (Inèdit).

ROJAS, A. "El poblat de Sant Sebastià de la Guarda. Una mostra de la cultura ibèrica a la costa empordanesa". Revista d'Història Universitària

(RHA) Núm 1. 2002.

· TRIAS, G. "Cerámicas griegas de la Península Ibérica". The William L. Brant Foundation. Monografías sobre cerámicas hispánicas. Valencia 1967.

8. PLANIMETRIA.

Lám. 4: Planta del jaciment amb indicació de les estructures consolidades.

9. FOTOGRAFIA

1

2

3

4

5

6

10. INDEX DE FOTOGRAFIES.

1. Forn de Sant Sebastià sense morter.
2. Forn consolidat amb els blocs subjectats pel morter.
3. Estructura habitació A. L'estructura s'ha consolidat respectant el seu aspecte un cop excavada.
4. Estructura habitació A consolidada.
5. Estructura habitació B consolidada.
6. Estructura habitació B.